

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 1Csp/54/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124278594
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tomáš Dulina
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2025:6124278594.5

Rozhodnutie

Okresný súd Bardejov sudcom JUDr. Tomášom Dulinom v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, o zaplatenie 3 962,43 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu z a m i e t a .

II. Stranám sporu nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou doručenu pôvodne Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 09.04.2024 sa domáhal od žalovaných: 1/ D. B., nar. XX.XX.XXXX, 2/ A. B., nar. XX.XX.XXXX a 3/ A. B., nar. XX.XX.XXXX zaplatenia istiny 3 962,43 eur, úrokov vo výške 3 655,74 eur od 21.09.2023 do zaplatenia, najviac do 15.10.2043 spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3 700,74 eur od 21.09.2023 do zaplatenia. Voči žalovaným si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

2. Žalobu odôvodnil žalobca tým, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. 3181223 3 02 so žalovanými uzatvorená Zmluva o úvere č. 3181223 3 02 zo dňa 01.10.2013 (ďalej len „zmluva o úvere“), v súlade s ktorou poskytol žalobca žalovaným medziúver vo výške 4 500,00 EUR. Žalovaní sa zaviazali splatiť úver pravidelnými mesačnými splátkami jednou sumou vo výške 31,88 EUR, ktoré boli povinní uhrádzať na účet konta stavebného sporenia. Do pridelenia cieľovej sumy túto sumu tvoria vklady na konto sporenia vo výške 4,91 EUR, 6,59% p. a. úroky za medziúver vo výške 24,72 EUR a poplatok za poistenie vo výške 2,25 EUR. Žalovaní sa tak zaviazali platiť splátku úrokov, vklad na účet sporenia a poplatok za poistenie jednou splátkou v prospech účtu stavebného sporenia. Žalobca po pripísaní vkladu na konto sporenia preúčtoval na účet medziúveru len časť zodpovedajúcu úroku za medziúver a poplatku za poistenie. Uvedené preúčtovanie sa vykonávalo v súlade so zásadou poradia uspokojovania v súlade s čl. V. bod 5.3. zmluvy o úvere, teda splátka za úroky z medziúveru a poplatok za poistenie. Splátky boli splatné k 15. dňu mesiaca. Suma poskytnutého medziúveru bola základom pre výpočet úrokov medziúveru. V súlade s čl. I., čl. V. a VI. zmluvy o úvere žalovaní sa zaviazali platiť poplatok za poistenie typu A pravidelnými mesačnými platbami vo výške 2,25 EUR. Žalovaný I. prehlásil a svojim podpisom potvrdil prijatie do poistenia ako poistená osoba. Žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky a úver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 24.08.2023 žalobca vyzval žalovaných na doplatenie omeškaných splátok, pričom žalovaných zároveň upozornil, že v prípade ak omeškané splátky nebudú doplatené, žalobca bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom pred dohodnutou dobou splatnosti. Nakoľko omeškané splátky neboli doplatené žalobca listom dňa 25.09.2023 vyhlásil mimoriadnu splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom. Žalobca listom zo dňa 10.01.2024 vyzval žalovaných na plnenie, no žalovaní dlžnú sumu neuhradili. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, žalobca zúčtoval nasporenú sumu vo výške 844,26 EUR so sumou poskytnutého medziúveru vo výške 4 500,00 EUR (poskytnuté úverové prostriedky), čo predstavuje po započítaní sumu 3 655,74 EUR (istina). Dlžná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru

(20.09.2023), predstavuje sumu vo výške 4 007,43 EUR, pričom pozostáva z istiny vo výške 3 655,74 EUR, z nezaplatených 6,59% p. a. úrokov za medziúver zo sumy 4 500,00 EUR do 20.09.2023 spolu vo výške 261,69 EUR, nezaplatených poplatkov za poistenie spolu vo výške 45,00 EUR a z nezaplatených poplatkov za upomínanie spolu vo výške 45,00 EUR. Žalobca si týmto dovoľuje uviesť, že si v žalobe neuplatňuje sumu nezaplatených poplatkov za upomínanie ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti celkovo vo výške 45,00 EUR. Uvedené poplatky boli súčasťou vyčíslenia dlžnej sumy ku dňu 20.09.2023 v Oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 25.09.2023. (4 007,43 EUR – 45,00 EUR = 3 962,43 EUR, t.j. dlžná suma k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti podľa Výpisu z účtu medziúveru). Požadovaním predčasného splatenia úveru, úverová zmluva nezaniká, žalobca úročí istinu dohodnutým 6,59% p. a. úrokom za úver a zároveň istinu s nezaplatenými poplatkami ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti 9,50% p. a. úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po vyhlásení mimoriadnej splatnosti (t. j. od 21.09.2023).

3. Na základe výzvy Okresného súdu Banská Bystrica doručil žalobca podanie, v ktorom uviedol, že žalobca postupoval pri posudzovaní schopnosti žalovaných splácať spotrebiteľský úver nasledovne: V roku 2013, ešte neexistovali Opatrenia NBS, ktorými sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie resp. spotrebiteľský úver: a) Opatrenie NBS 10/2016, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie (následne znenia 7/2018 a 10/2019) b) Opatrenie NBS 10/2017, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (následne znenia 6/2018 a 9/2019). ani Odporúčanie NBS č. 1/2014 zo 7. októbra 2014 v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni k rizikám spojeným s vývojom na trhu retailových úverov, ktoré stanovilo pravidlá a princípy pre posúdenie schopnosti klienta splácať úver, ktoré bolo neskôr prenesené do príslušných opatrení. Aj napriek tomu E., a. s, v takýchto prípadoch uplatňuje princípy obozretnosti a preveruje klientov v sociálnej poisťovni a v úverovom registri. Žalovaná 1. D. B. bola z dôvodu preverenia ekonomickej situácie preverená dopytom: a) do spoločného registra bankových a nebankových informácií (SRBI / NRKI) – overenie či za posledných 12 mesiacov mala klientka vyhovujúcu platobnú disciplínu – dopytom bolo zistené, že klientka posledných 12 mesiacov splácala všetky úvery riadne a včas. Žalovaná 1. zároveň predložila Žalobcovi aj Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb uzavretú medzi ÚPSVaR Bardejov a Žalovanou 1 o vykonávaní aktivačnej činnosti v termíne od 1.7.2013 do 31.12.2013. Žalovaný 2. A. B. bol z dôvodu preverenia ekonomickej situácie preverený dopytom: a) do spoločného registra bankových a nebankových informácií (SRBI / NRKI) – overenie či za posledných 12 mesiacov mal klient vyhovujúcu platobnú disciplínu – dopytom bolo zistené, že klient posledných 12 mesiacov splácal všetky úvery riadne a včas. Žalovaný 2. zároveň predložil Žalobcovi aj Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb uzavretú medzi Obcou Frička a Žalovaným 1 o vykonávaní menších obecných služieb v termíne od 01.06.2013 do 30.09.2013. Žalovaná 3. A. B. bola z dôvodu preverenia ekonomickej situácie preverená dopytom: a) do spoločného registra bankových a nebankových informácií (SRBI / NRKI) – overenie či za posledných 12 mesiacov mala klientka vyhovujúcu platobnú disciplínu – dopytom bolo zistené, že klientka posledných 12 mesiacov splácala všetky úvery riadne a včas. b) do Sociálnej poisťovne – overenie či je poberateľkou dôchodku – dopyt potvrdil, že je poberateľkou vdovského a invalidného dôchodku, pričom Žalovaná 3. zároveň predložila Žalobcovi rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 26.03.2013, kde preukázala, že sa jej zvýšili sumu vdovského dôchodku na 237,70 EUR mesačne a výšku invalidného dôchodku na 29,50 EUR. Zároveň zo žiadosti o úver vyplýva, že žalovaní 1. a 2. boli v čase podania žiadosti o úver manželmi a mali dve nezaopatrené deti a žalovaná 3. bola vdovou. Sme presvedčení o tom, že sme na základe uvedených skutočností primerane preskúmali schopnosť klienta splácať úver. K bodu 2. výzvy Okresného súdu žalobca v lehote stanovenej Okresným súdom uvádza nasledovné: Žalovaní od poskytnutia úveru uhradili na riadnych úrokoch za úver sumu vo výške 2688,93 EUR. Podľa amortizačnej tabuľky, ktorá je prílohou zmluvy o úvere, mali žalovaní do predpokladaného dátumu splatenia celého úveru, t.j. k 31.10.2043 zaplatiť na riadnych úrokoch sumu vo výške 6 769,79 EUR. Žalobca si žalobou už uplatnil sumu 261,69 EUR. Úrok z istiny vo výške, aký by pri riadnom plnení povinností žalovaní zaplatili ako cenu peňazí s prihliadnutím na čiastočné úhrady žalovaných je vo výške 3 819,17 EUR (predpísané úroky 6 769,79 EUR – zaplatená suma na úrokoch 2 688,93 EUR – už uplatnená suma v žalobe 261,69 EUR). Žalobca opravuje návrh na vydanie platobného rozkazu nasledovne, t.j. v časti úrokov nasledovne: - 6,59 % p. a. úrokom za úver zo sumy 3 655,74 EUR od 21.09.2023 do zaplatenia, najviac do sumy 3 819,17 EUR. K podaniu priložil žiadosť o úver bez záložného práva, výsledok dopytu do SRBI, výsledok dopytu do Sociálnej poisťovne, Dohody o podmienkach vykonávania menších obecných služieb organizovaných obcou, rozhodnutie Sociálnej poisťovne a výpis z účtu medziúveru.

4. Okresný súd Banská Bystrica v upomínacom konaní vydal dňa 09.05.2024 platobný rozkaz sp.zn. 38Up/843/2024, ktorým uložil žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi: istina 3 655,74 Eur úrok 261,69 Eur úrok 6,59 % ročne zo sumy 3 655,74 Eur od 21.9.2023 do zaplatenia, najviac do sumy 3819,17 Eur. úrok z omeškania 9,50 % ročne zo sumy 3 700,74 Eur od 21.9.2023 do zaplatenia. Žalovaných zároveň zaviazal súd na náhradu trov konania žalobcovi vo výške 111 eur. Platobný rozkaz nadobudol vo vzťahu k žalovaným v 1. a 3. rade právoplatnosť dňa 30.05.2024. Vydaný platobný rozkaz nebolo možné doručiť žalovanému v 2. rade do vlastných rúk, preto na návrh žalobcu na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie vecí podľa Civilného sporového poriadku, Okresný súd Banská Bystrica postúpil vec Okresnému súdu Bardejov, ktorému bola vec postúpená dňa 19.09.2024.

5. Žalovanému bola žaloba, jej prílohy doručené spolu s výzvou na vyjadrenie do vlastných rúk dňa 28.01.2025. Žalovaný sa k žalobe v stanovenej lehote nevyjadril.

6. Súd na prejednanie a rozhodnutie sporu nariadil pojednávanie na deň 19.05.2025, na ktoré riadne a včas predvolal žalobcu a žalovaného. Žalobca podaním doručeným súdu dňa 02.05.2025 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a zároveň súhlasil s konaním bez jeho účasti. Na pojednávanie sa bez ospravedlnenia nedostavil žalovaný, ktorý nežiadal o odročenie pojednávania. Keďže boli splnené procesné podmienky podľa § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) na prejednanie vecí v neprítomnosti sporových strán, súd vec prejednal a rozhodol v ich neprítomnosti.

7. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie oboznámením listín a to: zmluvy o úvere, amortizačnej tabuľky pre medziúver a stavebný úver, všeobecných podmienok stavebného sporenia pre fyzické osoby, súhlasom s prijatím do poistenia, upozornenia na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti zo dňa 24.08.2023, oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, fotokópií doručeníek, predžalobnej výzvy na zaplatenie dlhu z 10.01.2024, výpisu z účtu medziúveru, výpisu z účtu stavebného sporenia, žiadosti o úver, výstupmi lustrácie v SRBI, výstupom lustrácie v Sociálnej poisťovni, Dohôd o podmienkach vykonávania menších obecných služieb organizovaných obcou, rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

8. Zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 3181223 3 02 uzatvorenej medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným, D. B., nar. XX.XX.XXXX a A. B., nar. XX.XX.XXXX ako dlžníkmi zo dňa 01.10.2013 vyplýva, že na preklopenie obdobia do pridelenia cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení poskytne veriteľ dlžníkovi medziúver pod číslom XXXXXXXXXXX/XXXX vo výške 4 500 eur, pričom pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj Všeobecných podmienok sa medziúver zúčtuje bez osobitnej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver pod číslom XXXXXXXXXXX/XXXX vo výške cca 2 688,89 eur (Článok II. zmluvy o úvere).

9. V zmysle Článku III. Zmluvy o úvere je účelom tohto úveru modernizácia a obnova bytu, rodinného domu vrátane súvisiacich drobných stavieb, bytového domu alebo na udržiavacie práce na nich.

10. V zmysle Článku I. zmluvy o úvere veriteľ poskytol spotrebiteľský medziúver vo výške 4 500 eur, pri úrokovej sadzbe 6,59 % ročne, výške mesačnej splátky úrokov z medziúveru vo výške 26,97 eur, pri splatnosti splátok úveru medziúveru 15. deň mesiaca, pri počte splátok úrokov z medziúveru do pridelenia cieľovej sumy je 249. Zmluva označuje číslo účtu stavebného úveru: XXXXXXXXXXX/XXXX pri výške stavebného úveru po pridelení CS: 2 688,89 eur pri úrokovej sadzbe stavebného úveru 4,75 % ročne a výške mesačnej splátky vo výške 31,88 eur. Počet splátok istiny stavebného úveru: 112. Doba trvania medziúveru/stavebného úveru v rokoch: 30.08 a konečná splatnosť medziúveru/stavebného úveru nastane do 15.10.2043. RPMN pri stavebnom úvere predstavuje 6,75 % ročne a pri medziúvere predstavuje 7,71 % ročne. Celková výška medziúveru predstavuje sumu 4 500 eur a celková čiastka medziúveru, ktorú musí dlžník zaplatiť predstavuje sumu 12 200,04 eur.

11. Z Článku XI. Záverečné ustanovenia bod 11.1. vyplýva, že právny vzťah medzi zmluvnými stranami sa riadi právnym poriadkom SR, najmä zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v platnom znení, zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v platnom znení, Obchodným zákonníkom číslo 513/1991 Zb., Občianskym zákonníkom číslo 40/1964 Zb. a Všeobecnými podmienkami pre stavebné sporenie pre fyzické osoby.

12. Z amortizačnej tabuľky pre medziúver (MÚ) a stavebný úver (SÚ) vyplýva, že vo fáze medziúveru mal dlžník platiť iba splátky úrokov a poplatkov, a to v roku 2016 po 180,91 Eur ročne, v rokoch 2014 až 2034 po 323,64 Eur ročne. Z uvedenej amortizačnej tabuľky ďalej vyplýva, že vo fáze stavebného úveru od 01.07.2034 do 01.09.2043 mal dlžník uhrádzať splátky stavebného úveru vo výške 31,88 Eur a dňa 01.10.2043 vo výške 14,47 Eur, v ktorých bola zahrnutá istina úveru a úroky z úveru.

13. Z listu zo dňa 24.08.2023 označeného ako „Upozornenie na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti“ vyplýva, že žalobca oznámil žalovanému, že dňa 08.09.2023 vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru, nakoľko napriek zaslaným výzvam neviduje úhradu vkladu na účte stavebného sporenia, resp. omeškaných splátok úrokov z medziúveru, vrátane splátky za mesiac august 2023 spolu vo výške 317,63 eur. Ďalej oznámil, že ak nedôjde k úhrade v stanovenej lehote do 08.09.2023, bude mu zaslané oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Z fotokópie doručky vyplýva, že si žalovaný si list toto upozornenie prevzal dňa 28.08.2023.

14. Z listu zo dňa 25.09.2023 označeného ako „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru“ vyplýva, že žalobca žalovanému a jeho spoludlžníkom oznámil, že vzhľadom k tomu, že porušil dohodnuté povinnosti, nakoľko je v omeškaní s platením vkladov na účet zmluvy o stavebnom sporení a úrokov z medziúveru po dobu dlhšiu ako tri mesiace, boli naplnené skutočnosti v zmysle Zmluvy o úvere, resp. VPSS na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Ďalej žalobca oznámil, že ku dňu 20.09.2023 nastáva mimoriadna splatnosť celého úveru na základe Zmluvy o úvere, resp. VPSS. Na základe tejto skutočnosti žiadal vrátiť celú dlžnú sumu vrátane príslušenstva, ktorá k 20.09.2023 predstavuje – 4 007,43 Eur. Z fotokópie doručky vyplýva, že žalovaný si list v odbernej lehote na pošte neprevzal a dňa 19.10.2023 bola vrátená žalobcovi.

15. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

16. Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

17. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

18. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

19. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

20. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

21. Podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

22. Podľa § 9 ods. 1 ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

23. Podľa § 9 ods. 2 písm. g) ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie.

24. Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,

b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y),

c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo

d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

25. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

26. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným a D. B., nar. XX.XX.XXXX a A. B., nar. XX.XX.XXXX ako dlžníkmi bola dňa 01.10.2013 uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 3181223 3 02, ktorou sa žalobca zaviazal poskytnúť dlžníkovi medziúver vo výške 4 500 Eur, ktorý sa pri dodržaní zmluvných podmienok zmení na stavebný úver vo výške cca 2 688,89 Eur. Zároveň v zmluve o úvere boli dojednané podmienky splácania medziúveru a stavebného úveru.

27. Predmetná zmluva o úvere je vzhľadom na povahu účastníkov zmluvného vzťahu, t.j. dodávateľ a spotrebiteľ, zmluvou spotrebiteľskou a vzťahujú sa na ňu ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka a zároveň ZoSÚ, a to v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Samotná zmluva o úvere v Článku XI. obsahovala dojednanie zmluvných strán, že na predmetný úverový vzťah sa vzťahuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov.

28. Uvedený medziúver je potrebné v zmysle § 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení považovať za bežný komerčný úver, na ktorý sa vzťahujú aj ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, čo okrem iného vyplýva aj z citovaného čl. XI bodu 11.1 uzavretej zmluvy. Keďže išlo o úver, ktorý je svojím charakterom spotrebiteľským úverom a priamo na neho dopadajú ustanovenia označeného zákona o spotrebiteľských úveroch, žalobca ako veriteľ bol povinný splniť si pred jeho poskytnutím povinnosť skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť dlžníkov ako spotrebiteľov splácať poskytnutý spotrebiteľský úver, a to postupom vyplývajúcim z § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch a to pod sankciou vyplývajúcou z § 11 zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade porušenia tejto povinnosti.

29. Súd v prvom rade skúmal, či veriteľ podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržal svoju zákonnú povinnosť, s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť žalovaného ako dlžníka splácať spotrebiteľský úver. Pri posudzovaní úverovej schopnosti žalovaného bol veriteľ povinný brať do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem žalovaného a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Z odseku 2 § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch zároveň vyplýva, že veriteľ pri posudzovaní úverovej schopnosti dlžníka vychádza z informácií a dokladov poskytnutých na jeho žiadosť samotným dlžníkom a súčasne si je veriteľ povinný sám zabezpečiť informácie o dlžníkovi z príslušných databáz. Veriteľ pre posúdenie úverovej schopnosti dlžníka je povinný získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je potrebné ďalej overovať. Veriteľ musí disponovať takými informáciami o príjmoch a výdavkoch dlžníka, z ktorých bude schopný čo najobjektívnejšie posúdiť finančnú situáciu dlžníka. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver je potrebné chápať ako situáciu, keď spotrebiteľ s poukazom na svoje pravidelné príjmy a výdavky disponuje dostatkom finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať spotrebiteľský úver v predpokladanej výške.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené a vykonané dokazovanie súd konštatuje, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, ktorým by preukázal dodržanie postupu podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere so žalovaným a jeho spoludlžníkmi. Žalobca v reakcii na výzvu súdu na preukázanie skúmania bonity dlžníkov uviedol, že ich úveruschopnosť overil dopytom do úverového registra, pričom ohľadom pôvodnej žalovanej v 1. rade a súčasného žalovaného vychádzal aj z predložených dohôd o podmienkach vykonávania menších obecných služieb a ohľadom pôvodnej žalovanej v 3. rade vychádzal z rozhodnutia Sociálnej poisťovne o zvýšení vdovského a invalidného dôchodku.

31. Pri posudzovaní schopnosti dlžníkov splácať spotrebiteľský úver v tomto prípade žalobca nedostatočným spôsobom posúdil ich príjem a rovnako tak nemal preukázané a ním ani neboli zisťované ich výdavky. Žalobca v konaní netvrdil a ani nepreukázal, že by akýmkoľvek spôsobom skúmal výšku výdavkov dlžníkov (s akými výdavkami rátal pri výpočte bonity, či overoval domáce individualizované výdavky dlžníkov (SIPO, telefón, internet, atď., iné finančné výdavky (úvery, ich druh, výšku, rizikovosť spotrebiteľských úverov) a vplyv týchto výdavkov na posúdenie ich spôsobilosti splácať daný úver.

32. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca pri poskytovaní úveru mal síce vedomosť o tom, že pôvodná žalovaná v 1. rade a súčasný žalovaný vykonávajú aktivačnú činnosť a pôvodná žalovaná v 3. rade je poberateľkou vdovského a invalidného dôchodku. Ohľadom skúmania príjmu súčasného žalovaného žalobca vychádzal z predloženej Dohody o podmienkach vykonávania menších obecných služieb organizovaných obcou. Súd k tejto dohode uvádza, že z predmetnej listiny nevyplýva výška príjmu žalovaného a zároveň pozornosti súdu neušlo ani to, že predmetná dohoda bola ukončená uplynutím času pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere, teda v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere tak žalobca nedisponoval listinou týkajúcou sa aktuálneho zamestnania (príjmu) žalovaného. Súd má tak za to, že žalobca žiadnym spôsobom neoveril príjem pôvodnej žalovanej v 1. rade a súčasného žalovaného, kedy ohľadom skúmania príjmu pôvodnej žalovanej v 1. rade došiel k obdobným skutkovým zisteniam, teda že z predložených listinných dôkazov nevyplýva reálne zistený príjem dlžníkov. Zistenie a preverenie príjmu dlžníkov žalobca preukázal len ohľadom pôvodnej žalovanej v 3. rade, u ktorej z predloženého rozhodnutia Sociálnej poisťovne vyplýva, že táto je poberateľkou vdovského dôchodku vo výške 237,70 eur a invalidného dôchodku vo výške 29,50 eur. Súd v súvislosti s preverovaním bonity dlžníkov žalobcom taktiež poukazuje na predloženú Žiadosť o úver bez záložného práva zo dňa 05.09.2013, z ktorej vyplýva, že žalobca ohľadom bonity dlžníkov nezistil žiadne relevantné údaje. Súd tak na základe vykonaného dokazovania došiel k záveru, že žalobca pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere žiadnym spôsobom neoveril príjem pôvodnej žalovanej v 1. rade a súčasného žalovaného.

33. Žalobca tiež nepredložil žiadne dôkazy o tom, akým spôsobom overoval výdavky dlžníkov (s výnimkou preverenia úverového zaťaženia pôvodnej žalovanej v 1. rade a súčasného žalovaného), pričom len zo samotnej skutočnosti tak nízkych zistených reálnych príjmov (zistených len ohľadom pôvodnej žalovanej v 3. rade a pri nezistených príjmoch žalovaných v 1. a 2. rade) evokujú zrejmy záver o nedostatočnom zohľadňovaní, posudzovaní a preverovaní príjmov a predovšetkým výdavkov dlžníkov.

34. V zásade si každý veriteľ môže rôzne upraviť svoje podmienky pre poskytnutie úveru a je len na ňom, akú mieru podnikateľského rizika je ochotný v tejto súvislosti podstúpiť, nič to nemení na tom, že vždy a za každých okolností musí byť splnený minimálny zákonom predpísaný štandard posúdenia bonity spotrebiteľa, pričom zákon v § 11 ods. 2 ZoSÚ za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom nevykonanie čo i len jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp. zn. 3Co/153/2019 najmä bod 17. odôvodnenia rozsudku).

35. Veriteľ nedostatočne zohľadňoval, neposúdil a nepreveril vôbec výdavkovú zložku dlžníkov, pokiaľ ide o ich ekonomický status, žalobca nepreukázal, že by sa zaoberal aspoň orientačnými ich reálnymi príjmami a výdavkami, preto žalobca nemôže úspešne tvrdiť, že konal s odbornou starostlivosťou. Žalobca nepreukázal relevantné skúmanie výdavkov dlžníkov. Nejedná sa preto o konanie s odbornou starostlivosťou v prípade, ak veriteľ si tieto rozhodujúce skutočnosti dostatočne

neoveril. Bez zohľadnenia príjmov a rovnako aj výdavkov podľa názoru súdu veriteľ nemohol objektívne posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu dlžníkov. Iba ich vzájomným porovnaním je možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je dostatočne solventný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky. Skúmanie bonity žalovaného zo strany veriteľa je potrebné považovať za úplne formalistické (podporne viď napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/136/2019). Opak žalobca nepreukázal.

36. Súd sa stotožňuje aj so závermi vyslovenými Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 6Co/171/2016 zo dňa 27.10.2016 a na ne odkazuje: „Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že v tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. vôbec nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať ustanovenie generálneho zákona - Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu beztoho, aby bolo zrejmé, čo postretnie dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.“

37. V tejto súvislosti súd poukazuje aj článok 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a rady 2008/48/ES zo dňa 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorého členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo dňa 14.06.2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

38. Obdobne z judikatúry Súdneho dvora EÚ jasne vyplýva povinnosť súdov skúmať pri spotrebiteľských zmluvách bonitu spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na aktuálny rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 5. marca 2020 vo veci C-679/2018 (OPR-Finance s.r.o. proti GK), podľa ktorého Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

39. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o

získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

40. Zo samotnej zmluvy je zrejmé, že posúdenie bonity dlžníkov nespĺňalo štandardy odbornej starostlivosti. Tu treba pripomenúť odbornú starostlivosť dodávateľa, pričom nemožno vychádzať len z tvrdení, či čestného prehlásenia spotrebiteľa, ak tieto nie sú podopreté konkrétnymi podkladmi a nestačí mať preukázaný len príjem spotrebiteľa, lebo zákon jasne hovorí o preverení údajov nielen o príjme, ale aj o výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, čo tu žalobca nepreukázal, že náležite preveril. Súdu nepredložil žiaden dôkaz, že by dostatočným spôsobom preveril aj ďalšiu povinnú zložku, to znamená výdavky dlžníkov, najmä na živobytie, ale aj iné finančné výdavky, pričom z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by žalobca mal akýmkoľvek spôsobom zistený a preverený príjem žalovaného a jeho výdavky.

41. Viacnásobne sa opakujúc žalobca v tomto konaní nepreukázal, že by dostatočne preveril bonitu dlžníkov, keď si vystačil len z príjmov pôvodnej žalovanej v 3. rade, pričom ohľadom súčasného žalovaného vychádzal len z dohody o vykonávaní prác, ktorá bola ukončená pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zároveň žalobca vôbec nepreukázal, akým spôsobom preveril výdavky dlžníkov. Žalobca tak podľa názoru súdu nedostatočne preveril, či zo strany dlžníkov je zvládnuteľné plniť záväzky z úverového vzťahu v zmysle dojednaných zmluvných podmienok. Pokiaľ ide o určitú mieru ľahkomyselnosti dlžníkov, súd považuje aj ľahkomyselnosť dlžníka za kvalifikačné kritérium, ktoré je spôsobilé privodiť nadvládu veriteľa nad dlžníkom. Pokiaľ žalobca využil takúto ľahkomyselnosť, musí niesť dôsledky, a to aj pri overovaní si bonity dlžníkov, životných nákladov a celkovej schopnosti splácať úver (viď podporne odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/3/2011).

42. Len na margo ďalšej argumentácie viď napr. rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 10Csp/62/2019 zo dňa 20.02.2020 a tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/130/2019 zo dňa 27.02.2020, z ktorého citujú: „Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom žalobca pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.“ Podobne v rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp.zn. 3Co/153/2019 je ohľadom nutnosti náležite posúdiť bonitu spotrebiteľa, súd druhej inštancie uvádza: „je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny

a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovaného hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaný výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. V konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca hrubo porušil zákonom stanovenú povinnosť, v zmysle § 11 ods. 2 ZoSÚ sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov“.

43. Dôsledkom vyššie uvedeného je záver súdu, že v zmysle § 11 ods. 2 v spojení s § 7 ZoSÚ žalobca pred poskytnutím úveru ako veriteľ neposúdil so zákonom vyžadovanou odbornou starostlivosťou bonitu klientov (pôvodných žalovaných v 1. až 3. rade) prostredníctvom preukázania ich príjmov a predovšetkým výdavkov, čo je potrebné považovať za hrubé porušenie povinnosti zisťovania bonity klienta s odbornou starostlivosťou vedúce súd k záveru, že poskytnutý úver je bez úrokov a poplatkov. Opísané zistenia súčasne vedú súd k záveru, že žalobca nebol oprávnený úver predčasne (jednorazovo) zosplatiť, pretože pri posudzovaní schopnosti splácať spotrebiteľský úver dlžníkmi nežiadal dlžníkov o preukázanie v tomto smere rozhodujúcich skutočností. Úver je teda v zmysle sankcie vyplývajúcej z § 11 ods. 2 ZoSÚ bezúročný a bez poplatkov a žalobca nebol oprávnený tento úver ani jednorazovo zosplatiť.

44. Podľa § 2 písm. g) ZoSÚ na účely tohto zákona sa rozumie celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

45. Z vykonaného dokazovania aj zo samotného tvrdenia žalobcu je zřejmé, že reálne dlžníkom bola poskytnutá len suma úveru krátená o poplatok za spracovanie úveru s poukazom na čl. VIII zmluvy o úvere a čl. II. bod 8. predloženého sadzovníka poplatkov pre fyzické osoby. Suma krátená o príslušný poplatok mala byť podľa názoru súdu uvedená v zmluve ako celková výška poskytnutého spotrebiteľského úveru. Poplatok za spracovanie medziúveru už z logiky veci nie je plnením veriteľa dlžníkovi, ale plnením dlžníka veriteľovi, preto podľa názoru súdu nemožno ho poňať do údajov o celkovej výške spotrebiteľského úveru. Sú to náklady spojené s poskytnutím úveru, mali byť preto zahrnuté do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Akékoľvek obchádzanie kogentnej zákonnej definície spotrebiteľského úveru a nákladov spojených so spotrebiteľským úverom nie je možné hodnotiť inak než obchádzanie zákona (k tomu podporne pozri uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.03.2017 sp.zn. 20Co/126/2016). Súd v tejto súvislosti, pokiaľ ide o právne posúdenie klamlivého konania vo vzťahu k výške úveru, cene služby a k spôsobu jej výpočtu poukazuje tiež napr. na Rozsudok NS SR, sp. zn. 3 Sžo/19/2012.

46. „Celkovú výšku spotrebiteľského úveru podľa § 2 písm. l) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch predstavuje suma finančných prostriedkov reálne poskytnutá spotrebiteľovi veriteľom. Poplatok za poskytnutie úveru zrazený z istiny hneď pri uzavretí zmluvy nemožno zahrnúť do celkovej výšky spotrebiteľského úveru.“ (viď tiež Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, rozhodnutie č. 4/2022 publikované pod číslom R 49). „Pokiaľ je teda predmetom posúdenia poplatok za poskytnutie úveru, ktorý je bez pochyb nákladom spotrebiteľa súvisiacim s úverom, potom je pojmovo vylúčené, aby bol zároveň považovaný za finančné prostriedky poskytnuté na základe úverovej zmluvy...Navyše v dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o poplatok za poskytnutie úveru nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, pretože dôsledkom neoprávneného zahrnutia poplatku za poskytnutie úveru, ktorý predstavuje celkový náklad úveru pre spotrebiteľa, do celkovej výšky úveru, bude podhodnotenie RPMN, keďže výpočet RPMN je závislý od výšky poskytnutého úveru....Navýšenie celkovej výšky úveru o poplatok za poskytnutie úveru má zároveň aj ten následok, že sa bude úročiť nielen poskytnutý úver, ale aj poplatok za jeho poskytnutie, tým pádom dôjde k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a mení sa tým výška hlavného predmetu zmluvy. Za tohto stavu bol preto správny záver súdov nižších inštancií, že úverová zmluva neobsahuje správne údaje v zmysle § 9 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa a rovnako správne uplatnili aj sankciu za porušenie tejto povinnosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) cit. zákona.“ (viď rozsudok zo dňa 30.06.2022 sp.zn. 9Cdo 287/2021).

47. Podľa názoru súdu teda započítanie poplatku za spracovanie medziúveru do celkovej výšky úveru nemá zákonnú oporu, v dôsledku čoho údaj o celkovej výške úveru uvedený v zmluve je zjavne nesprávny, čím nie je dodržaná táto zákonom predpísaná náležitosť, preto už z toho dôvodu sa podľa § 11 ods. 1 písm. b) v spojení s § 9 ods. 2 písm. g) ZoSÚ jedná o bezúročný a bezpoplatkový úver.

48. Súd v prejednávanej veci odkazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.06.2018, s ktorým sa stotožňuje a naň odkazuje vo vzťahu k náležitostiam zosplatnenia dlhu, cit: „taký právny úkon, akým je zosplatnenie celého dlhu by mal obsahovať dôležitý údaj a to identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. Práve totiž od splatnosti tejto splátky sa začína počítať premičacia doba podľa § 103 OZ. Preto možno celkom opodstatnene konštatovať nad rámec potreby pre rozhodnutie v merite veci, že právny úkon, ktorým veriteľ zosplatnil celý dlh je na úkor určitosti nejasný, vyvoláva otázky a preto neplatný pre jeho neurčitosť (§ 37 ods. 1 OZ)“.

49. V danom prípade žalobca v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 25.09.2023 dlžníkom oznámil len to, že z dôvodu porušenia dohodnutých povinností a omeškania s platením vkladov po dobu dlhšiu ako tri mesiace boli naplnené dôvody na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru tu podľa názoru súdu neobsahovalo jednoznačné, jasné a určité a rovnako nezameniteľné skutkové a právne odôvodnenie jeho urobenia smerom k právnomu postaveniu spotrebiteľa a trvaniu spotrebiteľského záväzku. Vôbec neobsahovalo dôležitý údaj, a to identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, neobsahovalo ani výšku omeškaných splátok. Predchádzať mu tu mala výzva-upozornenie zo dňa 24.08.2023, kde sa síce uvádza dlžná suma, ale len uvedením jednej, súhrnnej výšky bankou evidovanej dlžnej sumy (317,63 eur) bez akejkoľvek jej bližšej špecifikácie a vymedzenia (či ide len o splátky, alebo aj o poplatky či sankcie, ak ide len o splátky, ktoré konkrétne splátky sú nezaplatené, s ktorými konkrétne majú byť dlžníci v omeškani a podobne). Vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru z dôvodu nesprávne uvedenej výšky úveru a celkovo splatnej sumy v zmluve navyše výška dlhu žalovaných v tom čase nemohla zodpovedať uvedenej sume. Zosplatnenie úveru vôbec neobsahuje jednoznačné, jasné a určité a rovnako nezameniteľné skutkové odôvodnenie jeho urobenia, vôbec neuvádza identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, preto podľa názoru súdu je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 tohto zákona absolútne neplatné. Akýkoľvek úkon, ktorým je dotknutý spotrebiteľský záväzok a ktorý sa týka práv a povinností spotrebiteľa, musí byť aj náležite odôvodnený. Požiadavka odôvodnenia je daná práve tým, aby sa spotrebiteľ nielen adekvátne oboznámil s dôvodmi konania na strane dodávateľa, ale aby sa mohol vo vzťahu k jednostrannej zmene zmluvných pomerov aj adekvátne brániť. Ak nie je uvedená napr. splátka, pre nezaplatenie ktorej sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, potom spotrebiteľ nevie posúdiť splnenie zákonných podmienok pre predčasné zosplatnenie úveru, nevie sa voči nemu adekvátne brániť, nevie kedy vzhľadom na § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka začne plynúť premičacia doba celého zročného dlhu. Ak by stačilo urobiť vyhlásenie predčasnej/mimoriadnej splatnosti úveru oznámením tejto vety s poukazom na porušenie, ktoré si spotrebiteľ má len sám odvodiť štúdiom ďalších dokumentov bez konkrétneho vymedzenia jeho dôvodu a v prípade omeškania bez konkrétneho uvedenia, ktorá splátka je tou splátkou, s ktorou spotrebiteľ podľa dodávateľa je viac ako 3 mesiace v omeškani a pre ktorú sa právo zosplatnenia úveru využíva, potom by to bol sám spotrebiteľ a v prípade súdneho sporu až súd, ktorý by mal ex offo vykonať audit stavu skutkového a právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a vyhľadávať dôvod oprávnenosti tohto úkonu, pričom by mohol dôjsť aj k dôvodom, na ktoré dodávateľ pri vykonaní tohto úkonu ani nepomyslel, čo je neprípustné. Súd preto aj z uvedených dôvodov oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti považuje za absolútne neplatný právny úkon.

50. Z dokazovania vyplynulo, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere bolo dojednané, že vo fáze medziúveru, t.j. v období od poskytnutia medziúveru v roku 2013 do roku 2034 je dlžník povinný platiť iba úroky z medziúveru, nie istinu medziúveru. Keďže súd dospel k záveru, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov a zároveň, že nedošlo k platnému zosplatneniu úveru, dlžníkovi nevznikla povinnosť platiť vo vyššie uvedenom období medziúveru úroky, teda ku dňu rozhodovania súdu nevznikol dlžníkovi - žalovanému žiaden dlh na úrokoch a istine medziúveru. A keďže súd zároveň dospel k záveru o neplatnosti mimoriadneho zosplatnenia stavebného úveru, ku dňu rozhodovania súdu nevznikol dlžníkovi ani žiaden dlh na úroku ani na istine stavebného úveru, keďže splatnosť dojednaných splátok istiny nastane až v budúcnosti.

51. Ďalej sa žalobca domáhal zaplattenia poistného v sume 45 eur t.j. 20 mesačných úhrad po 2,25 eur. Súd žalobu v tejto časti vyhodnotil ako nedôvodnú. Vzhľadom na súdom konštatovanú bezúročnosť úveru a skutočnosť, že do roku 2033 žalovaný nie je povinný platiť žiadnu sumu, či už z titulu splátky istiny úveru alebo z titulu úrokov z úveru, súd považuje za rozporné s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, aby za tejto situácie žalovaný od roku 2013 do roku 2033 platil mesačné poistné, ktoré zabezpečuje dojednaný spotrebiteľský úver, keďže splatnosť úveru nastane až v roku 2034 a bude trvať do októbra 2043. Až od júla 2034 vznikne žalovanému povinnosť splácať žalobcovi poskytnutý úver a súd nepovažuje za prijateľné, aby po tak dlhé obdobie pred vznikom uvedenej povinnosti uhrádzal žalobcovi mesačné poistené.

52. Vzhľadom k vyššie uvedenému súd žalobu voči žalovanému zamietol v celom rozsahu ako nedôvodnú. Toto rozhodnutie sa netýka povinnosti právoplatne uloženej pôvodným žalovaným D. B. a A. B. platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 38Up/843/2024 zo dňa 09.05.2024 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 01.08.2024.

53. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

55. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

56. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP. V danom prípade plný úspech v spore mal žalovaný, keďže žaloba bola zamietnutá, preto podľa § 255 ods. 1 CSP mu vznikol nárok na priznanie plnej náhrady trov konania. Žalovaný však náhradu žiadnych trov konania neuplatnil, zo spisu ani žiadne preukázateľné trovy konania žalovaného nevyplývajú, preto súd v zmysle § 262 ods. 1 a 2 CSP nevyhradil rozhodnutie o ich výške samostatnému uzneseniu, nakoľko by v ňom nebolo o čom rozhodovať ale o nároku na náhradu trov konania priamo rozhodol tak, že náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Bardejov. Lehota na podanie odvolania začína plynúť dňom nasledujúcim po dni doručenia tohto rozhodnutia.

V odvolaní sa má uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka konania, ďalej sa má uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.